

Beslutning om å utelukke selskaper

Oktober 2025

1 Innledning

KLP og KLP-fondene har besluttet å utelukke totalt tre selskaper fra sine investeringer i oktober 2025. Utelukkelsen er basert på kriteriet om uakseptabel risiko for at selskapene medvirker til eller selv er ansvarlige for (...) «alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.»

2 KLPs vurdering

KLP har vurdert om det er en uakseptabel risiko for at selskapene medvirker til eller selv er ansvarlig for (...) «alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.» Vurderingen baseres på humanitærrettens regler om krigføring. Av særlig betydning er felles artikkel 3 i Genèvekonvensjonene som verner sivile i ikke-internasjonale væpnede konflikter¹ og Artiklene 6, 7, 9, 21 og 22 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter som verner retten til liv, frihet og trygghet, frihet fra tortur.¹

Flere aktører i FN-systemet har rapportert at Israels vedvarende og målrettede krigføring på Gazastripen etter Hamas' angrep 7. oktober 2023 utgjør systematiske og grove brudd på menneskerettighetene og folkeretten. Denne informasjonen har vært offentlig kjent i lengre tid. KLP har tidligere gjort en nærmere redegjørelse om bakgrunnen og bruddene på krigens folkerett. I den forbindelse så vises det til KLPs ekskluderingsbeslutning om Next Vision av august 2025² som står seg fortsatt gjeldende i denne saken.

I denne saken har KLP vurdert om det er vesentlig risiko for at produktet og tjenestene som selskapene leverer brukes på en måte som bryter med humanitærrettens prinsipper og dermed KLPs retningslinjer.

Formula Systems 1985 Ltd (Formula Systems), Matrix IT og Magic Software er israelske teknologiselskaper. Matrix IT og Magic Software er datterselskaper av Formula Systems.

Selskapene leverer tjenester og programvare til ulike kundegrupper, inkludert det israelske forsvarsdepartementet (IMOD) og det israelske militæret (IDF). Store israelske våpenselskaper, inkludert Israel Aerospace Industries (IAI), Rafael Advanced Defense Systems og Elbit Systems er også på kundelisten til Matrix IT.

Videre har Formula Systems en 50 prosent eierandel i det israelske teknologiselskapet TSG, som også leverer tjenester og programvare til IMOD, IDF og israelske våpenselskaper. 79 prosent av TSG sine inntekter kommer fra forsvarssektoren. Det statlig eide forsvarsselskapet IAI eier den andre halvdel av TSG.³

¹ The International Covenant on Civilian and Political Rights, and optional protocols, https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_6#KAPITTEL_6

² <https://www.klp.no/om-klp/samfunnsansvar/hva-vi-ikke-investerer-i/utelukkelse-av-next-vision-stabilized-systems-ltd.pdf>

³ Formula Systems investorpresentasjon mai 2025, <https://formulacms.emalogic.com/media/sgfhrcfs/investor-presentation-may-2025.pdf>

Det er viktig å påpeke at eierskap i et selskap som det er stor risiko for at er i brudd KLP sine retningslinjer ikke automatisk utgjør et grunnlag for eksklusjon. Vurderingen vil avhenge av eierskapsandelen, typen og alvorlighetsgraden av det mulige bruddet. Formula Systems eier 50 prosent av TSG, noe som gjør førstnevnte til en strategisk eier med betydelig påvirkning på sistnevntevnes drift og prioriteringer innenfor forsvarssektoren. At den andre halvdelen kontrolleres av et statlig israelsk forsvarsselskap vektlegges også i dette tilfellet.

Videre spesifiseres det i Formula Systems sin årsrapport for 2024 at: «Our Matrix and Magic Software subsidiaries and our TSG Systems affiliate employ hundreds of experts with extensive operational and technological experience, providing services to the Israeli Defense Forces, or IDF, the Israeli Ministry of Defense, and leading defense industries...»⁴

Til det israelske militæret leverer selskapene blant annet «tactical command and control solutions» som hjelper IDF med å distribuere informasjon mellom ulike militære grupper som driver aktiv krigføring. Etter at krigen i Gaza begynte annonserte også Matrix IT en «special commitment to the Ministry of Defense and the defense industries», hvor selskapet forpliktet seg til «round-the-clock 24/7 operations» for å støtte denne kunden.

Det fremkommer videre i årsrapporten for 2024 at det forventes økt etterspørsel etter selskapenes produkter og tjenester i fremtiden, blant annet på grunn av det de ser på som et skift mot «...leaner and more technically advanced forces.» Risikoen for at selskapene vil fortsette å forsyne IDF med teknologi som brukes i aktiv krigføring anses derfor som høy.

I denne saken har KLP vurdert om det er sannsynlig at produktet som selskapet leverer benyttes i militært utstyr som anvendes av en stat i væpnet konflikt, og videre om det er vesentlig risiko for at dette utstyret brukes på en måte som bryter med humanitærrettens prinsipper og dermed KLPs retningslinjer.

Ikke alle former for salg av varer og tjenester som kan forbindes med krig og konflikt vil kvalifisere til utelukkelse. Som i alle andre utelukkelsessaker foretar KLP en konkret vurdering. I denne saken er det lagt særlig vekt på at selskapene over lengre tid har solgt teknologi som brukes i aktiv krigføring direkte til en stat som ifølge internasjonale organisasjoner bryter folkeretten. Det er vektlagt at selskapene selv rapporterer om økt etterspørsel etter produktene deres fra kunder innenfor forsvarssektoren, og at betjening av viktige israelske kunder har blitt prioritert. Disse momentene styrker risikoen for at selskapenes produkter faktisk benyttes i krigføringen i Gaza.

Situasjonen for sivilbefolkningen i Gaza har forverret seg betydelig det siste året. De rapporterte handlingene er omfattende og veldokumenterte, og utgjør ifølge internasjonale organisasjoner alvorlige brudd på menneskerettighetene og den humanitære folkeretten. Selskaper som selger varer til kunder i slike situasjoner, må utvise særlig aktsomhet i henhold til internasjonale retningslinjer.⁵ Aktsomhetsvurderingene skal omfatte kartlegging av hvordan varene brukes og tiltak for å forhindre medvirkning til normbrudd. Selskapene

⁴ Formula Systems årsrapport 2024, <https://formulacms.emalogic.com/media/rbbdask2/20f-2024.pdf>

⁵ Se for eksempel OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og kommentarene kapittel IV (Menneskerettigheter), Heightened Human Rights Due Diligence for Business in Conflict-Affected Contexts: A Guide, fra UN Working Group on Business and Human Rights: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/06/oecd-guidelines-for-multinational-enterprises-on-responsible-business-conduct_a0b49990/81f92357-en.pdf; <https://www.undp.org/publications/heightened-human-rights-due-diligence-business-conflict-affected-contexts-guide>; og Guidance on Responsible Business in Conflict-Affected & High-Risk Areas: A Resource for Companies and Investors: <https://unglobalcompact.org/library/281>

publiserer ikke informasjon om sine aktsomhetsvurderinger, og KLP har ikke mottatt svar på sine henvendelser.

Selskapenes salg av produkter og tjenester til våpenprodusenter og militære styrker i et land under ICJ-pålegg, selskapenes informasjon om økt salg og kundeprioriteringer etter krigens utbrudd, manglende transparens om aktsomhetsvurderinger, og en situasjon med dokumenterte normbrudd utgjør samlet en uakseptabel risiko for at selskapene medvirker til alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner. Det er dermed også en uakseptabel risiko for at selskapene bryter med KLPs retningslinjer.

Avslutningsvis er det viktig å påpeke at Matrix IT også er inkludert i FN sin liste over selskaper med virksomhet knyttet til de israelske bosetningene i det okkuperte palestinske territoriet⁶, men vurderingen her knytter seg til krigen i Gaza.

3 Beslutning

KLP og KLP-fondene utelukker overnevnte tre selskaper fra sine investeringer fra oktober 2025.

⁶ <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session60/advance-version/a-hrc-60-19-aev.pdf>